

ARBEIDSMARKTMEMORANDUM

Midden-West-Vlaanderen zet in op een integraal bovenlokaal werkgelegenheidsbeleid

Wat doet een regio ...

- *met de laagste werkloosheidsgraad en een zeer hoge werkzaamheidsgraad in Vlaanderen?*
- *waar de industrie ei zo na één op de drie jobs voor zijn rekening neemt?*
- *met een werkzoekendenpopulatie die voor meer dan 85% uit 'kansengroepen' bestaat?*
- *met de arbeidsmarktuitdagingen van vandaag en morgen: vergrijzing, werkbaar werk, combinatie arbeid-privé, knelpuntvacatures, mobiliteit ... ?*

Partnerschap: Samenwerkingsverband versterkt socio-economisch streekbeleid Midden-West-Vlaanderen

Voorwoord

Het gaat goed met Midden-West-Vlaanderen. Dat willen we zo houden en versterken!

Midden-West-Vlaanderen is een bijzonder bedrijvige regio. Sterke economische sectoren staan er garant voor een hoge werkgelegenheid en bieden tewerkstelling aan mensen van binnen en (ver) buiten de regio. Voornamelijk kleine tot middelgrote ondernemingen, maar ook tal van grote bedrijven opereren er op wereldniveau en werken schouder aan schouder (mee) aan de blijvende economische welvaart van de streek.

We zijn een regio met de laagste werkloosheid en de hoogste werkgelegenheid van Vlaanderen. Dat is uiteraard een positief gegeven waar we als regio mee mogen én moeten durven uitpakken. Anderzijds brengt dit onvermijdelijk een aantal uitdagingen met zich mee voor onze regionale arbeidsmarkt.

De aantrekkende economie en de stijging van het aantal jobs doet de aanwezige krapte op de regionale arbeidsmarkt en de zogenaamde war for talent toenemen. De groep niet-werkende werkzoekenden bestaat voornamelijk uit personen die behoren tot een kwetsbare doelgroep. Ondernemingen staan meer en meer voor de harde realiteit van een relatief lange en moeilijke zoektocht naar voldoende geschikte arbeidskrachten. Dé witte raaf is een ware zeldzaamheid geworden.

Om deze uitdagingen het hoofd te bieden zet de regio de komende jaren versterkt in op een integraal bovenlokaal werkgelegenheidsbeleid. Samen willen we de kloof tussen vraag en aanbod op de regionale arbeidsmarkt verkleinen. We zoeken naar actiegerichte oplossingen om talenten en competenties van elk beschikbaar individu te versterken en voor iedereen kansen te bieden op een diverse en inclusieve arbeidsmarkt. De nood om op een doordachte manier om te gaan met loopbanen is groter dan ooit. We dienen langer, anders en meer divers te werken. Bijkomend heeft het regionaal economisch weefsel behoefte aan arbeidskrachten van buiten de regio en stellen we ons gastvrij op ten aanzien van werknemers met een migratieachtergrond. Om deze nieuwkomers hier aan het werk te helpen en te houden zetten we in op taal- en competentieversterking, regionale arbeidsbeleving (arbeidstrots) en arbeidscultuur.

Kortom: zorg dragen voor ons menselijk kapitaal weerspiegelt zich in een duurzaam en werkbaar loopbaanbeleid dat werkbare jobs voor elk talent realiseert en werknemers stimuleert om met 'goesting' naar het werk te blijven gaan.

Daarbij is samenwerking de sleutel voor vooruitgang! Onder impuls van het ESF-project 'Samenwerkingsverband versterkt socio-economisch streekbeleid Midwest' maken we verbinding tussen de 16 lokale besturen (via de Interlokale Vereniging Associatie Midwest), de provincie West-Vlaanderen, de sociale partners, de VDAB, de intercommunale WVI, de POM West-Vlaanderen en het RESOC. We engageren ons om samen te werken aan één strategische bovenlokale socio-economische streekagenda. Met z'n allen maken we werk van (ver)nieuw(end) ondernemerschap en bovenlokale werkgelegenheid als hefboom voor de verdere ontwikkeling van onze streek.

We investeren dus in sterke interactie tussen alle betrokken streekactoren en bestuursniveaus en zorgen er samen voor dat het met Midden-West-Vlaanderen ook in de toekomst goed blijft gaan!

Midden-West-Vlaanderen, juni 2017

1. Midden-West-Vlaanderen: in het hart van West-Vlaanderen

Het geografisch werkingsgebied van het Samenwerkingsverband Versterkt Streekbeleid Midden-West-Vlaanderen bestaat uit 16 steden en gemeenten van Midden-West-Vlaanderen. Het samenwerkingsverband vertegenwoordigt in totaal 234.544 inwoners en is goed voor een totale oppervlakte van 57.543 hectare. Het gaat concreet om de volgende gemeenten/steden: Ardoioie, Hooglede, Ingelmunster, Izegem, Ledegem, Lichtervelde, Meulebeke, Moorslede, Oostrozebeke, Pittem, Roeselare, Ruiselede, Staden, Tielt, Wielsbeke en Wingene.

De gemeenten uit Midden-West-Vlaanderen kennen reeds een aantal jaren een sterke intergemeentelijke samenwerking die opgevolgd en gestructureerd wordt via het Midwestoverleg binnen de Interlokale Vereniging Associatie Midwest.

Deze streek, gelegen in het hart van West-Vlaanderen, kenmerkt zich door een zeer performante economie met een sterk industrieel karakter. De agro-voedingsindustrie en de kunststoffen/textiel/metaal zijn speerpuntsectoren voor de regio. De belangrijkste sectoren van tewerkstelling zijn verzorging, metaal, bouw, onderwijs en voeding.

2. Foto van de regionale arbeidsmarkt (april 2017): Midden-West-Vlaanderen is aan het werk!¹

❖ Vraagzijde: werkgelegenheid

Midden-West-Vlaanderen staat gekend als een regio met een hoge werkgelegenheid. De **jobratio**² ligt met 73,2% op ongeveer gelijke hoogte met die van de provincie West-Vlaanderen en aanzienlijk hoger in vergelijking met Vlaanderen (68,1%). Er worden in de regio dus verhoudingsgewijs meer jobs per 100 inwoners aangeboden dan in Vlaanderen.

Bekijken we het aantal werkzoekenden per openstaande vacature (normaal economisch circuit, zonder uitzendvacatures) dan is de spanning in Midden-West-Vlaanderen ongeveer 3. Per openstaande vacature zijn er m.a.w. gemiddeld maar drie werkzoekenden die de vacature kunnen invullen. Op jaarbasis schommelt de spanningsgraad in de regio gemiddeld rond de 3,5.

Tewerkstelling per sector

De grootste tewerkstelling in Midden-West-Vlaanderen wordt gerealiseerd in de secundaire sector (industrie en bouw) (36,84%), met de tertiaire sector (verkoop van goederen en diensten) (34,35%) op de tweede plaats. Binnen de secundaire sector neemt de industrie met 79,75% het grootste deel van de tewerkstelling op zich.

De industrie neemt zelfs bijna 30% van de totale tewerkstelling in onze regio voor haar rekening. Dit is significant hoger in vergelijking met Vlaanderen (16,43%) en West-Vlaanderen; waar de industrie goed is voor 20% van de tewerkstelling.

¹ Bron: VDAB (Arvastat - april 2017) en POM West-Vlaanderen (Dataset RESOC 2016 / gemeentelijke steekkaarten).

² De jobratio wordt berekend als het aantal jobs per 100 inwoners op arbeidsleeftijd (15-64 jaar).

Vacatures

De agro-voedingssector en kunststoffen/metaal/textielsector zijn een essentiële troef voor Midden-West-Vlaanderen. Beide sectoren zorgen voor een significante tewerkstelling in de regio. Dit weerspiegelt zich in het aanbod vacatures:

- In de regio Tielt ligt het zwaartepunt van de vacatures in de sector kunststoffen/ textiel/ metaal. 23% van de nieuwe vacatures had een specifieke link met één van deze sectoren. Eind april '17 waren er nog 86 openstaande vacatures in deze sectoren.
- In de regio Roeselare waren er eind april 5,29% van de vacatures specifiek gericht op de agro-voedingssector. We zien nog 68 openstaande vacatures in deze sector.

❖ Aanbodzijde: werkenden en werkzoekenden

Bevolking en beroepsbevolking

Op 1 januari 2016 telde de regio 234.544 inwoners, waarvan 110.177 (46,97%) op beroepsleeftijd.

De bedrijven geven werk aan zowel hoog, midden en laag geschoolden. Ook personen met een arbeidshandicap worden tewerkgesteld bij maatwerkbedrijven (of in enclaves van maatwerkbedrijven). Dit tewerkstellingsprofiel geeft aan een zeer ruim deel van de bevolking een goede job, bijhorende verloning en dus welvaart en welzijn.

Tegen 2025 verwachten we een daling van de potentiële beroepsbevolking van 2,1%. Ook de doorstroomcoëfficiënt, namelijk het aantal instromende jongeren (15-24 jaar) dat klaarstaat om het aantal uitstromende ouderen (55-64 jaar) te vervangen op de Midden-West-Vlaamse arbeidsmarkt, daalt van 92,9% in 2016 naar 78,2% in 2026. Deze daling met 14,7% is opmerkelijk groter dan de daling die in West-Vlaanderen (-0,3%) en Vlaanderen (-4,3%) voorzien wordt. Waar de doorstromingscoëfficiënt in 2016 nog hoger lag dan Vlaanderen (85,7%) zal deze in 2026 onder het Vlaams gemiddelde komen te liggen.

Midden-West-Vlaanderen kent al geruime tijd één van de hoogste **werkzaamheidsgraden**³ van Vlaanderen. Bijna 75% van de inwoners tussen 18 en 64 jaar is aan de slag als loontrekkende of zelfstandige. Voor West-Vlaanderen bedraagt dit 71,7%.

Werkzoekenden

In 2016 was gemiddeld 4,6% van de beroepsbevolking van Midden-West-Vlaanderen werkzoekend. De **werkloosheidsgraad** is de laagste in Vlaanderen. In april 2017 bedroeg deze 4,3% (met uitschieters naar beneden tot 2,5%) wat lager is dan de normale frictie werkloosheid.

Op een totale beroepsbevolking van ongeveer 110.000 personen betekent dit een groep van 4.879 niet-werkende werkzoekenden. Binnen deze groep van NWWZ zijn er 4.159 werkzoekenden die behoren tot minimum één van de kansengroepen of 85,20% .

Bekijken we de niet-werkende werkzoekende populatie in april 2017 in Midden-West-Vlaanderen naar studieniveau, werkloosheidsduur, leeftijd en andere specifieke andere kenmerken dan kunnen we op basis van onderstaande tabel het volgende stellen:

³ Het aantal werkenden tussen 18 en 64 jaar t.o.v. de bevolking van 18-64 jaar.

Het **aandeel van de kansengroepen** in de werkloosheid bedraagt respectievelijk:

NWWZ (april 2017)	Midden-West-Vlaanderen	West-Vlaanderen
Arbeidshandicap	20,37%	18,10%
Allochtonen	20,37%	20,60%
Langdurig werklozen (meer dan 1 jaar)	43,16%	46,00%
Jongere werkzoekende (jonger dan 25 jaar)	22,55%	20,70%
Oudere werkzoekende (ouder dan 55 jaar)	16,62%	19,60%
Laaggeschoolden	52,65%	52,40%

Vluchtelingen

Met het uitbreken van de vluchtelingen crisis in 2015 zijn de asielaanvragen de voorbije jaren sterk gestegen. Zo wordt er ook in Midden-West-Vlaanderen een duidelijke toename genoteerd van het aantal mensen van vreemde origine (van buiten Europa): nl. een stijging van 54,1% ten opzichte van 2014. Naast taal is werk een belangrijke hefboom tot integratie. Deze groep van nieuwkomers kan voor de regionale economie en arbeidsmarkt een meerwaarde gaan betekenen.

❖ Samengevat: de regio-specifieke kenmerken en uitdagingen voor onze arbeidsmarkt

Belangrijkste **kenmerken** van de Midden-West-Vlaamse arbeidsmarkt:

Vraagzijde:

- Een hoge werkgelegenheid: 73,2 jobs per 100 inwoners op arbeidsleeftijd.
- De industrie neemt ongeveer 30% van de totale tewerkstelling voor haar rekening.

Aanbodzijde:

- Deze regio kent de laagste werkloosheidsgraad van Vlaanderen: 4,3% werkzoekenden (april '17)
- Midwest heeft een zeer hoge werkzaamheidsgraad in vergelijking met Vlaanderen: ruim 75,7% van de inwoners op beroepsactieve leeftijd is aan de slag.
- Een groter aandeel 15 tot 24-jarigen in vergelijking met vele andere regio's in Vlaanderen, nl. 23,50%.
- De werkzoekendenpopulatie bestaat voor meer dan 85% uit 'kansengroepen'.
 - 52,65% van de niet-werkende werkzoekenden is laaggeschoold
 - 43,16% van de niet-werkende werkzoekenden is langer dan 1 jaar werkzoekend
 - 22,55% van de niet-werkende werkzoekenden is jonger dan 25 jaar
 - 20,37% van de niet-werkende werkzoekenden heeft een arbeidshandicap
 - 20,37% van de niet-werkende werkzoekenden is van allochtone origine

We kunnen stellen dat er 2 grote **uitdagingen** zijn voor de Midden-West-Vlaamse arbeidsmarkt:

- Een zeer grote krapte op de arbeidsmarkt met een blijvende grote vraag naar (geschikte) arbeidskrachten. De krapte op de arbeidsmarkt is beduidend groter dan provinciaal en zeker groter in vergelijking met Vlaanderen.
- De aanwezigheid van een zogenaamde zwakke(re) en moeilijke(re) groep mensen, voornamelijk behorende tot de kansengroepen, met meestal een grote(re) afstand tot de arbeidsmarkt.

3. Midden-West-Vlaanderen werkt aan ...

Om tegemoet te komen aan de prioritaire, regionale socio-economische uitdagingen focust Midden-West-Vlaanderen in het kader van het versterkt streekbeleid⁴ de komende jaren (2017-2019) op de volgende twee doelstellingen:

- 1) Midden-West-Vlaanderen verder uitbouwen als een economisch aantrekkelijke en commerciële regio voor innovatief ondernemerschap en (detail)handel, en*
- 2) talenten en competenties van (potentiële) arbeidskrachten ontwikkelen en werven; met bijzondere aandacht voor maatschappelijk kwetsbare doelgroepen.*

In de context van de krappe arbeidsmarkt en een dalende beroepsbevolking wil de regio er voor zorgen dat ieder (potentieel) economisch actief individu ten volle kansen krijgt, op basis van co-creatie tussen het economisch weefsel en het beleid.

We zetten in op economische groei, op kwaliteit van de infrastructuur, op kwaliteit van de inrichting van onze publieke ruimte en op de kwaliteit van onze arbeidsorganisatie. De manier waarop vandaag de start-ups en young potentials naar hun werk- en leefomgeving kijken en invulling geven aan hun toekomst is anders dan vroeger. Wij onderschatten dit niet en willen hier rekening mee houden. We zoeken naar en stimuleren 'meer intelligente' bedrijfsvoering, nieuwe bedrijfsvormen en werkomgevingen die beantwoorden aan wat jonge mensen vandaag verwachten.

Er gaat specifieke aandacht naar geschikte jobcreatie en/of jobcarving voor kwetsbare doelgroepen met een grote(re) afstand tot de arbeidsmarkt. In de geest van meer intensieve samenwerking koppelen we de regionale Regierol Sociale Economie aan het versterkt streekbeleid, om mee vorm en gestalte te geven aan deze doelstelling. We beogen een regionaal sociaal charter inzake duurzaam en sociaal aanbesteden en de ontwikkeling van een subsidiereglement voor innovatie in en doorstroom uit de sociale economie. Dit kan een succesvolle doorstart van een socialer socio-economisch streekbeleid in de Midwest regio versterken, met aandacht voor kwetsbare doelgroepen die de stap naar de arbeidsmarkt (nog) niet (alleen) kunnen zetten.

Midwest wil een bijdrage leveren aan de maatschappelijke welvaart van de regio en al haar inwoners. De regio draagt op haar beurt bij aan de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen of Sustainable Development Goals, zoals goedgekeurd door de Verenigde Naties in 2015, waarvan onderstaande in het bijzonder:

Geen armoede

Het hebben van (duurzaam) werk betekent een inkomen en sociale rechten, wat een hefboom kan zijn tegen armoede.

- We brengen de doelgroep niet-werkende werkzoekenden dicht bij de openstaande vacatures in regio Midden-West-Vlaanderen. Dit door het opzetten van slimme netwerken van ondernemers, onderwijsinstellingen, openbare besturen en andere stakeholders.

⁴ De Vlaamse overheid geeft meer verantwoordelijkheid aan de lokale besturen, in het kader van de hervorming van het streekbeleid en het (boven)lokaal werkgelegenheidsbeleid. Vlaanderen stimuleert om samen met de sociale partners, provincie en andere actoren het regionaal economisch weefsel actiegericht te stimuleren en de lokale werkgelegenheid te versterken.

Kwaliteitsonderwijs

- We zoeken ontwikkelingskansen voor wie zich nog niet op de arbeidsmarkt bevindt of voor wie aan een andere uitdaging toe is.
- We richten opleidingen op maat in, gericht op kansengroepen en knelpuntvacatures en faciliteren taal- en talentactivering.

Eerlijk werk en economische groei

- We stimuleren duurzaam en werkbaar werk, als (blijvende) motor voor economische groei, via inspirerende netwerkmomenten, lerende omgevingen, enz.
- We stimuleren sociaal en duurzaam ondernemen, via een strategisch aankoopbeleid bij lokale besturen en financiële impulsen.
- We zetten acties op die het bestaande economisch weefsel ondersteunen.

Partnerschap om doelstellingen te bereiken

- We zetten een duurzame samenwerking op tussen beleidsmensen, bedrijfsleiders, bewoners en bollebozen om samen de vooropgestelde doelstellingen te bereiken.
- We creëren een breed samenwerkingsmodel als draagvlak voor meer en betere samenwerking.

4. Voorbeelden van socio-economische samenwerking in Midden-West-Vlaanderen geënt op de speerpuntsectoren agro-voeding en kunststoffen

❖ Het Huis van de Voeding

De bloeiende agro-voedingssector is een essentiële troef voor (de regio Midden-)West-Vlaanderen. De sector telt heel wat grote ondernemingen, maar vooral KMO's, actief in verschillende deelsectoren als diepvriesgroenten en vleesverwerking, die internationaal tot de top behoren en een aanzienlijke knowhow en expertise in voedingstechnologie en bedrijfsvoering combineren. Zo is met name de sector van de diepvriesgroenten, met epicentrum in Midden-West-Vlaanderen, de grootste cluster ter wereld in zijn soort. Maar liefst 22% van de wereldwijde export van de diepvriesgroenten komt uit België met de regio Roeselare-Tielt als zwaartepunt.

Binnen West-Vlaanderen situeert de grootste absolute tewerkstelling in de voedingssector zich in Midden-West-Vlaanderen, met 6.248 jobs of een aandeel van 39,3%. De voedingscluster staat in voor 20% van de industriële tewerkstelling en bijna 7% van de totale tewerkstelling in de regio rond Roeselare en Tielt.

Om de significantste sectoren in onze provincie te versterken (met name: blue energy, voeding, nieuwe materialen, machinebouw/mechatronica en zorg) zijn er door de Provincie West-Vlaanderen en de POM West-Vlaanderen respectievelijk 5 Fabrieken voor de Toekomst opgestart.

Het Huis van de Voeding biedt onderdak aan de Fabriek voor de Toekomst Voeding, het Ondernemerscentrum Roeselare (een ontmoetingsplaats voor ondernemers en kantoorruimte voor op vandaag 25 starters) en het Streekhuis Midden-West-Vlaanderen (diverse organisaties die werken rond streekbeleid).

De Fabriek voor de Toekomst Voeding is een uniek samenwerkingsverband tussen alle actoren uit de voedingsindustrie (overheid, kennis- en wetenschapsinstellingen, hoger onderwijs en het bedrijfsleven), gecoördineerd door de POM West-Vlaanderen, met als doelstelling om de sector in West-Vlaanderen verder te laten groeien. Het Huis van de Voeding is dé locatie bij uitstek waar het hele ecosysteem van de voedingssector (bedrijven, kennisinstellingen, overheden en consumenten) tijdens formele en informele ontmoetingen met elkaar in contact komt.

In het Huis van de Voeding investeerde de Fabriek voor de Toekomst in:

- Het **Foodlab**: een fablab (miv een sensorisch labo) voor de voedingssector waar starters, KMO's en studenten van state of the art apparatuur gebruik kunnen maken om op een laagdrempelige manier nieuwe voedingsproducten te ontwikkelen of bestaande recepturen te verbeteren.
- Het **Opleidingsatelier Voeding**: een samenwerking tussen VDAB, Syntra West, Alimento, Fevia Vlaanderen en een aantal machineconstructeurs. Het mikt als enig hoogtechnologisch kenniscentrum in Vlaanderen op de begeleiding en opleiding van (potentiële) medewerkers richting tewerkstelling in de voedingsindustrie.
- Het **Joblabo Voeding**: een interactief doe- en belevingscentrum dat jongeren en werkzoekenden, op basis van hun persoonlijke competenties, hun tewerkstellingskansen in de voedingssector toont.

Voor de uitbouw van het Huis van de Voeding kon de Provincie West-Vlaanderen rekenen op aanzienlijke steun van Europa.

❖ Plastics@Tielt

De productie en de verwerking van kunststoffen vormt een zeer belangrijke sector binnen de Belgische economie. Een sterke cluster van kunststofverwerkende bedrijven situeert zich in de regio Tielt: 13 bedrijven stellen er ruim 1.700 werknemers tewerk.

Goed geschoold technisch personeel is van primordiaal belang voor deze bedrijven die sterk gericht zijn innovatie. Zeven bedrijven uit de regio hebben zich – met de steun PlastiQ⁵, essencia en het stadsbestuur van Tielt – verenigd in het samenwerkingsverband 'Plastics@Tielt'. Deze actieve samenwerking is een hefboom voor innovatie, competitiviteit, marktaanwezigheid en blijvende groei. Het betrekken van de school voor wetenschap en techniek in het samenwerkingsverband wordt als een onmisbare schakel aanzien.

Met het oog op het aanmoedigen van jongeren, die de werknemers of entrepreneurs van morgen zijn, worden de volgende concrete acties uitgewerkt:

- TechnoTielt: een driedaagse job- en opleidingsbeurs in Tielt waarbij de bedrijven demonstraties en doe-opdrachten geven aan leerlingen van het basis- en secundair onderwijs uit de brede regio.
- Een zeepkistenrace voor leerlingen uit het lager onderwijs.
- Duaal leren: In het kader van een proefproject (schooljaar 2016 -2017) volgden de leerlingen van het 6de mechanische vormgevingstechnieken 12u per week les in één van de bedrijven van Plastics@Tielt. Een aantal specifieke competenties uit het leerplan werden zo meteen op

⁵ PlastiQ is een paritaire vzw die werkt rond de instroom en doorstroom van (technisch) personeel in de kunststofverwerkende sector. PlastiQ zorgt voor de nodige ondersteuning en begeleiding van Plastics@Tielt.

de (toekomstige) werkvloer aangeleerd. Op basis van een positieve evaluatie wordt het project volgend schooljaar verdergezet.

5. Europa versterkt Midden-West-Vlaanderen

Europa kan een steuntje in de rug bieden om arbeidsmobiliteit in goede banen te leiden en sociale dumping tegen te gaan. Verder biedt Europa tal van financiële impulsen, in de vorm van subsidieregelingen, fondsen of andere financieringsmogelijkheden. Dit zijn belangrijke stimulansen voor onze bedrijven, overheden en onderzoekers om innovatieprocessen aan te gaan en uitdagingen aan te pakken.

❖ Arbeidsmobiliteit

Economische groei is een attractiepool voor potentiële buitenlandse werknemers. Er is een groeiend bewustzijn binnen Europa dat onze regio en bij uitbreiding heel Vlaanderen, attractieve regio's zijn met een krapte op de arbeidsmarkt. De arbeidsmarktkrapte hier doet ondernemingen zoeken naar buitenlandse werknemers. Europese arbeidsmobiliteit biedt **kansen om geschikte arbeidskrachten naar deze regio** te brengen.

Onze regio doet beroep op verschillende soorten van arbeidsmobiliteit. **Binnen West-Vlaanderen** ligt de werkloosheid in bepaalde regio's hoger. Vlotte transportmogelijkheden en een stimulerend beleid zijn belangrijke hefboomen om arbeidsmobiliteit binnen West-Vlaanderen te faciliteren. **Binnen de directe omgeving** stellen we vast dat er nogal wat Noord-Franse medewerkers in onze bedrijven actief zijn. We zien echter weinig instroom van Waalse medewerkers, niettegenstaande de hoge werkloosheid in de aangrenzende Waalse steden en gemeenten. Een gericht taal-, activerings- en recruiteringsbeleid kan hier een hefboom zijn. Vervolgens biedt het vrij verkeer van werknemers heel wat mogelijkheden tot arbeidsmobiliteit **binnen de Europese Unie**. Bepaalde landen/regio's van de Europese Unie kampen met hoge werkloosheid, waar onze bedrijven aan tegemoet kunnen komen. Duurzame tewerkstellingsafspraken met inwoners uit bijvoorbeeld Oost-Europese landen bieden antwoorden op de huidige behoeften van de bedrijven in onze regio. Ook hier kunnen een taalbeleid, gerichte opleidingen, aangepaste arbeidsregelingen en aandacht voor diversiteit op de werkvloer een meerwaarde bieden. Tenslotte staan onze bedrijfsdeuren open voor medewerkers van **buiten Europa**. Sommige bedrijven, voornamelijk uit de hightech sector, gaan ook actief op zoek naar heel specialistische profielen in het verre buitenland. Een vlotte detectie van competenties en een efficiënte administratie kan het aantrekken van deze specialisten vereenvoudigen. Verder kunnen bedrijven nog beter ondersteund worden in het omgaan met cultuurverschillen op de werkvloer.

Voor hen die hier kansen komen zoeken is er een echter een **nijpend tekort aan flankerende maatregelen**: jobgerichte / technische taalopleidingen, informele oefenkansen om vaak technische - en/of spreektaal onder de knie te krijgen, aangepaste huisvesting, mobiliteit (rijvaardigheden, leren fietsen, wegwijz worden in het openbaar vervoer, ...), Europa kan mee de nodige flankerende maatregelen scheppen om deze werknemers hier duurzaam en geïntegreerd te werk te stellen.

❖ Sociale dumping

Tot slot wil de regio het gevaar voor 'sociale dumping' onder de aandacht brengen. Een economisch aantrekkelijke regio, met een degelijk uitgebouwde sociale wetgeving, kan ook malafide ondernemingen aantrekken. Buitenlandse werknemers riskeren in een oneerlijke concurrentie geplaatst te worden, ten opzicht van Belgische werknemers, op het vlak van loon- en

arbeidsvoorwaarden en sociale zekerheid. De overheden lopen hierdoor inkomsten mis en ons sociaal zekerheidsstelsel wordt onderuit gehaald.

Om deze problemen te ondervangen zijn er een aantal Europese verordeningen uitgevaardigd. Zo dienen alle werknemers onder het sociale zekerheidsstelsel van het werkland te vallen (met uitzondering van detacheringen voor een bepaalde tijd). Verder dienen gedetacheerde werknemers onder het Belgisch arbeidsrecht te vallen en intrinsiek ook onder de Belgische loon- en arbeidsvoorwaarden.

Het Europees wetgevend kader is dus goed uitgewerkt, maar controle op de naleving hiervan is even essentieel om het risico op sociale dumping te verminderen. **Europa zou lokale inspectiediensten meer slagkracht** kunnen geven, zodat misbruiken actiegericht en efficiënt aangepakt kunnen worden.

Een gerichte controle op het verplicht correct toepassen van de minimumlonen, de verbodsbepalingen op detachering en de kordate aanpak van schijnzelfstandigheid zijn maar een paar werkpunten waar Europa hefboomen kan voor aanreiken.

❖ Financiële impulsen

Ten slotte uiten we graag een woord van dank voor de financiële steun en/of (lerende) netwerken die de Europese Unie heeft geboden en nog steeds biedt aan onze bedrijven, overheden en onderzoekers. We hopen dat Europa dit verder zal faciliteren, door verdere vereenvoudiging van administratie, het ter beschikking stellen van kennisplatformen, het gericht matchen van partnerschappen en het bieden van ruimte om te experimenteren, conceptideeën te laten groeien en te ontwikkelen, etc.